

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ТОПОРІВСЬКА Ярослава Володимирівна

УДК 378:004+78:37.011.31

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ
ДО ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

А в т о р е ф е р а т
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Тернопіль – 2014

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
Чайка Володимир Мирославович,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
директор інституту педагогіки і психології.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
член-кореспондент НАПН України
Гуревич Роман Семенович,
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського,
директор Інституту магістратури, аспірантури, докторантури;

кандидат педагогічних наук, доцент
Михаськова Марина Анатоліївна,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва.

Захист відбудеться 22 грудня 2014 року об 11.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 58.053.03 у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (зала засідань, вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за адресою: вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027.

Автореферат розіслано 21 листопада 2014 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Г. М. Мешко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Важливою вимогою до суб'єктів навчального процесу у вищих навчальних закладах є готовність майбутнього фахівця до використання комп'ютерних технологій та комп'ютеризованих систем загалом у навчанні та професійній діяльності.

Комп'ютеризація навчання – необхідна умова у процесі оновлення змісту і структури навчання. Одним із шляхів реформування сучасної освіти, зокрема, і мистецької, є використання нових освітніх технологій, спрямованих не тільки на засвоєння студентами знань і вмінь, що є характерним для традиційного навчання, а найголовніше – на всебічний особистісний розвиток суб'єктів освітнього процесу, формування ключових і предметних компетентностей. Використання комп'ютера на уроках музики забезпечує синтетичне сприйняття різних видів, жанрів і творів мистецтва, сприяє розвитку зорової пам'яті, фантазії, творчих здібностей, впливає на гармонійний розвиток особистості учнів, формування у них естетично-гармонійного світосприйняття.

Особливості підготовки вчителя музики полягають в тому, щоб не тільки засвоїти ґрунтовні знання з педагогіки та психології, методики музичного виховання, історії та теорії музики, аналізу музичних творів та гармонії, володіти музичним інструментом, вміннями та навичками організації вокально-хорової роботи, розвинути музичним слухом, а й умінням використовувати сучасні комп'ютерні технології в професійній роботі. З одного боку, діяльність педагога-музиканта вимагає реалізації творчого підходу, розвитку образного мислення, креативності, а з іншого – дидактично-технологічної обґрунтованості засобів, методів і форм роботи, чіткої послідовності професійних дій.

Для підготовки вчителя музики в окресленому напрямі особливе значення має нова навчальна дисципліна «Музична інформатика», що спрямована на формування теоретичних знань, оволодіння методами й технологіями інформаційного забезпечення й автоматизації педагогічної діяльності для вдосконалення педагогічного процесу, його індивідуалізації та оптимізації.

Використання музичних комп'ютерних програм, електронних енциклопедій та довідників, нотних архівів сприяє більш глибокому вивченню світової та української музики, історії та теорії музики, удосконаленню навичок сольфеджування тощо.

Для вирішення цього складного, але актуального завдання необхідним є пошук та обґрунтування способів модернізації змістових і процесуальних компонентів технології професійної підготовки майбутнього вчителя музики. На всіх етапах отримання й засвоєння навчальної інформації, поєднання індивідуальних, групових і колективних форм та методів комп'ютерного навчання важлива роль належить якісно новій організації пізнавальної діяльності, контролю й самоконтролю, формуванню творчих здібностей студентів у процесі застосування

комп'ютерних технологій, пошуку оптимальних шляхів поєднання традиційних і нових комп'ютерних технологій навчання.

Теоретичні засади становлення системи професійної підготовки педагога розроблені у працях З. Курлянд, А. Линенко, О. Олексюк, В. Правич, О. Рудницької, С. Сисоєвої, Л. Хомич. Професійне та особистісне становлення майбутнього вчителя музики стало предметом наукових розвідок Н. Бергер, Л. Коваль, Л. Кондрацької, Л. Масол, М. Михаськової, О. Ростовського, Т. Танько, О. Щолокової та ін. Інтеграцію змісту освіти у контексті її інформатизації досліджено в працях Н. Балик, В. Бикова, Р. Гуревича, К. Зуєва, А. Єршова, В. Козліна, І. Маркова, Є. Машбіц, В. Монахова, Л. Морської, В. Руденко, Є. Рябчинської, В. Сумського, М. Жалдака та ін. Проблеми реалізації педагогічних технологій досліджують А. Алексюк, В. Бондар, С. Вітвицька, В. Вонсович, А. Нісімчук, І. Підласий, А. Фурман, В. Чайка, О. Янкович та ін. Питання упровадження нових інформаційних технологій у музичну освіту висвітлені у працях О. Балабана, А. Боднарєнка, Л. Варнавської, Ю. Дворника, В. Луценка, Ю. Олійника, О. Чайковської, В. Штепи, В. Янкула та ін.

Результати аналізу психолого-педагогічної й методичної літератури з проблеми дослідження, а також масової педагогічної практики свідчать, що незважаючи на вагомні результати досліджень, численні пошуки у напрямі наукового осмислення проблеми комп'ютеризації навчального процесу, поза увагою дослідників залишаються важливі питання навчання комп'ютерних технологій фахівців мистецького профілю. Передусім це стосується особливостей методичного та організаційного забезпечення інтегративного навчання з урахуванням вимог майбутньої професії.

Таким чином, в окресленій проблемі має місце низка суперечностей, що перешкоджають її розв'язанню, зокрема між:

- вимогами до високого рівня підготовки майбутніх педагогів до використання комп'ютерних технологій і низьким рівнем володіння цими технологіями вчителями музики;
- необхідністю підвищення ефективності навчання засобами комп'ютерних технологій і слабкою розробленістю теоретико-методичних основ підготовки майбутніх педагогів-музикантів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності;
- потребами практичного застосування музичних комп'ютерних програм у навчально-пізнавальному процесі підготовки вчителів музики і їх фрагментарним використанням лише під час вивчення окремих навчальних дисциплін.

Актуальність проблеми, її недостатня наукова розробка стали основою для вибору теми дисертаційного дослідження *«Підготовка майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності»*.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами. Тема дисертації пов'язана з планом науково-дослідних робіт Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка у дослідженні проблеми «Підготовка майбутнього вчителя до інноваційної діяльності в сучасній школі» (U111U0001321) і затверджена на засіданні вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 2 від 30 вересня 2008 року), узгоджена у Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 2 від 28 лютого 2012 року).

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутнього вчителя музики у педагогічних вищих навчальних закладах.

Предмет дослідження – технології підготовки в системі професійної освіти майбутніх фахівців з музичної педагогіки.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Відповідно до предмета та мети дослідження визначено основні **завдання дослідження**.

1. На основі аналізу психолого-педагогічної, методичної літератури та практики підготовки майбутніх фахівців з'ясувати суть, функції та особливості використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики.

2. Виокремити та охарактеризувати основні компоненти комп'ютерних технологій у педагогічному забезпеченні діяльності вчителя музики.

3. Конкретизувати критерії і показники для визначення рівнів готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

4. Змоделювати технологію підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності та експериментально перевірити її ефективність в умовах освітнього процесу педагогічного вищого навчального закладу.

Для розв'язання поставлених завдань застосовувалися такі **методи дослідження**:

– *теоретичні*: метод аналізу філософської, педагогічної, психологічної і навчально-методичної літератури для визначення змісту основних понять дослідження; метод концептуально-порівняльного аналізу досвіду застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики, метод системно-структурного аналізу й синтезу, метод моделювання для визначення теоретико-методологічної сутності підготовки вчителя музики у науковій літературі;

– *емпіричні* (анкетування, опитування, бесіда, спостереження, тестування, педагогічний експеримент, дослідне навчання, узагальнення практичного досвіду вчителів) використано для діагностування рівня сформованості готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій, перевірки ефективності технології підготовки майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності;

– *методи математичної статистики* використовувалися для математичної обробки результатів експерименту, різноманітних педагогічних вимірів та обробки даних для виявлення ефективності запропонованої моделі підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Базою для проведення дослідно-експериментальної роботи стали музично-педагогічні факультети трьох педагогічних вищих навчальних закладів. Основна дослідно-експериментальна робота здійснювалася у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського, Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Всього дослідженням було охоплено 302 студенти, 20 викладачів музично-теоретичних дисциплін вищеназваних навчальних закладів, а також 67 учителів ЗОШ м. Тернополя, Тернопільської і Чернівецької областей.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше:

– змодельовано та експериментально перевірено технологію підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності, що спрямована на формування його мотиваційної, когнітивної і практичної готовності, забезпечує структурно-функціональну взаємодію основних компонентів підготовки (діагностико-цільовий, змістовий, процесуальний), загальнодидактичних і специфічних принципів (інформатизації, технічної та технологічної забезпеченості навчального процесу; застосування електронних інформаційних ресурсів, електронних навчальних курсів), формує підсистему теоретико-методологічних, дидактико-технологічних, методичних знань і гностичних, конструктивних, психомоторних та науково-педагогічних умінь, реалізовує педагогічні умови (формування потреби у використанні сучасних комп'ютерних технологій, створення навчального інформаційного середовища, залучення до навчально-пізнавальної діяльності з використанням комп'ютерних програм), етапи підготовки (пропедевтичний, навчально-перетворювальний і результативно-корекційний), підсистему критеріїв (мотиваційно-ціннісний, інформаційно-змістовий, технологічний) і показників визначення рівнів готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності;

– з'ясовано суть, функції та особливості використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики;

– конкретизовано сутність понять «комп'ютерні технології у педагогічному забезпеченні діяльності вчителя музики», «готовність майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій».

Набули подальшого розвитку методи і форми підготовки майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійної діяльності.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає в реалізації технології підготовки майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності; розробці навчально-методичних матеріалів за результатами дослідження, які можна застосовувати під час організації навчальної і професійної діяльності з використанням комп'ютерних технологій; програми навчального курсу «Музична інформатика» та розробленого на її основі електронного навчального курсу «Музична інформатика», розміщеного на сервері електронних курсів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Результати дослідження впроваджено в навчальний процес Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 713-33/03 від 27. 05. 2014 р.), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка № 06/25 від 13. 06. 2014 р.), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (довідка № 07/15-1828 від 27. 06. 2014 р.).

Апробація результатів дослідження. Різні тематичні аспекти дослідженої проблеми було оприлюднено на:

– міжнародних науково-практичних конференціях: «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології» (Тернопіль, 2009); «Розвиток особистості та професіоналізму фахівця у системі неперервної освіти в контексті викликів ХХІ століття» (Чернівці, 2011); «Міжнародне співробітництво в освіті в умовах глобалізації» (Алушта - Форос, 2012), «Підготовка конкурентоспроможного фахівця дошкільної та початкової освіти: реалії й перспективи» (Луцьк, 2013);

– всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах: «Саморозвиток особистості в освітній системі України: концепції, технології, стратегії» (Кривий Ріг, 2010); «Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики» (Дрогобич, 2010), «Мистецька освіта як чинник людиностановлення» (Тернопіль, 2013);

– регіональному науково-практичному семінарі «Підготовка майбутніх учителів до реалізації Державного стандарту початкової освіти» (Тернопіль, 2013).

Публікації. Основні наукові положення та результати дослідження опубліковано в 12 одноосібних наукових працях, із них: 6 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття в зарубіжному періодичному науковому виданні, 4 – матеріали наукових конференцій, 1 навчальна програма.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел (263 найменування) і викладена на 241 сторінці. Обсяг основного тексту становить 171 сторінку. Робота містить 7 додатків (41 сторінка), 16 таблиць, 11 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність і доцільність теми дослідження, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження; розкрито наукову новизну, практичне значення роботи; подано відомості про апробацію та впровадження результатів в педагогічну практику.

У першому розділі – **«Підготовка майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності як педагогічна проблема»** – проаналізовано праці науковців з проблеми дослідження; з'ясовано базові поняття дослідження; на основі аналізу психолого-педагогічної, методичної літератури та практики підготовки майбутніх фахівців з'ясовано суть, функції та особливості використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики; виокремлено та охарактеризовано основні компоненти комп'ютерних технологій в педагогічному забезпеченні діяльності вчителя музики і процесу його підготовки.

Проблему застосування комп'ютера у галузі музичної освіти досліджено в працях А. Боднарєнка, Л. Варнавської, Ю. Дворника, В. Луценка, Ю. Олійника, О. Чайковської та ін. Аналіз педагогічної, психологічної і навчально-методичної літератури, концептуально-порівняльний аналіз досвіду застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики, діагностування рівня сформованості готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій дали можливість стверджувати, що сутність комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики полягає у використанні комп'ютера як технічного засобу навчання під час проведення уроків музики та в позаурочній діяльності; у використанні комп'ютера для розвитку творчих здібностей учнів, для створення інформаційного навчального середовища.

Виокремлено такі функції комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики: діагностико-прогностична, технічна, навчальна, інформаційна, комунікаційна. Особливості застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики полягають у врахуванні таких специфічних дидактичних принципів: відповідність технічних засобів вимогам методики музичного мистецтва; інформатизації; технічної та технологічної забезпеченості (комп'ютерна аудиторія, музичне комп'ютерне обладнання); використання електронних інформаційних ресурсів, електронних навчальних курсів; використання основних складових мультимедіа під час викладання навчального матеріалу; простота і зручність експлуатації на уроках музики та під час самостійної роботи учнів.

Однією з обов'язкових умов застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики є знання та дотримання правил безпечного користування комп'ютером і санітарно-гігієнічних вимог до організації занять з використанням комп'ютерної техніки.

На основі аналізу науково-методичної літератури і практики навчання у вищій і середній школі, концептуально-порівняльного аналізу досвіду застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики виокремлено та охарактеризовано основні компоненти комп'ютерних технологій в педагогічному забезпеченні діяльності вчителя музики, а саме: діагностико-прогностична мета, урочна та позаурочна форма навчання, апаратне забезпечення, програмне забезпечення, Інтернет-технології, взаємодія вчителя і учнів через інформаційне середовище, результат (сформованість уміння застосовувати комп'ютерні технології у навчально-педагогічній діяльності).

Комп'ютерні технології у педагогічному забезпеченні діяльності вчителя музики – це застосування апаратних, програмних комунікаційних засобів та Інтернет-технологій в урочній та позаурочній формах навчання, у підготовці і проведенні уроку музики для оптимізації та інформатизації процесу навчання учнів.

Конкретизовано сутність поняття «готовність майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності» як складну характеристику особистості, що відображає сформованість стійкої зацікавленості використанням комп'ютерних технологій, усвідомлення переваг комп'ютерних технологій, їх дидактичних можливостей у навчальній і професійній діяльності; якість знань про психологічні та дидактичні особливості застосування комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності, знання мети, змісту, концептуальних положень комп'ютерних технологій; оволодіння технологічними операціями роботи з музичним програмним забезпеченням, уміння доцільно використовувати комп'ютерну техніку у професійній діяльності.

Діагностування рівня сформованості готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій на констатувальному етапі експерименту дало можливість вивчити стан готовності майбутніх фахівців музичної педагогіки до використання комп'ютерних технологій. На основі зрізу визначено рівні готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності, зокрема, з високим рівнем готовності було 13,6% студентів, з середнім рівнем – 35,1%, з низьким рівнем – 51,3%.

Основними причинами таких результатів є: відсутність у навчальних планах підготовки майбутніх учителів музики дисциплін, вивчення яких спрямоване на формування знань і вмінь, пізнавального інтересу до використання музичних комп'ютерних технологій у професійній діяльності; відсутність необхідної комплектації технічного та програмного устаткування музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів, неготовність багатьох викладачів вищих навчальних закладів використовувати комп'ютерні технології в педагогічній роботі.

У другому розділі – **«Технологія підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі загальноосвітнього навчального закладу»** – конкретизовано критерії і показники для визначення рівнів готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності,

змодельовано технологію підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності та експериментально перевірено її ефективність в умовах освітнього процесу педагогічного ВНЗ; проаналізовано результати експерименту.

Основними складовими моделі технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності (рис. 1) є: компоненти; загальнодидактичні і специфічні принципи; зміст підготовки; етапи підготовки; педагогічні умови; структурні компоненти готовності; критерії, показники та рівні готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Важливим елементом досліджуваної технології є комплекс завдань з навчальної дисципліни «Музична інформатика»: тестові завдання, що дають можливість об'єктивно і змістовно виміряти рівень теоретичної готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності; практичні завдання і модульні контрольні роботи, що забезпечують можливість об'єктивно та змістовно визначити рівень практичної готовності майбутніх фахівців до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності; традиційні і специфічні форми і методи роботи.

Практична реалізація діагностико-цільового, змістового і процесуального компонентів технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності здійснювалася в природних умовах у процесі підготовки бакалаврів. Всього формувальним експериментом було охоплено 302 студенти, з яких: 152 увійшли в експериментальні групи, а 150 – у контрольні. У дослідженні взяло участь 6 експериментальних та 6 контрольних груп студентів I–IV курсів Інституту мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2 групи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, 2 групи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

На пропедевтичному етапі підготовки формувалися не тільки елементи мотиваційної сфери студента щодо використання комп'ютерних технологій у навчальній діяльності, але і окремі дидактико-технологічні знання і вміння роботи з музичними редакторами, здійснювалася корекція методів і засобів навчання майбутніх фахівців. Навчально-перетворювальний етап підготовки охоплював не тільки набуття знань, умінь і навичок використання основних компонентів комп'ютерних технологій, але й застосування відповідних специфічних форм і методів навчання під час вивчення навчальної дисципліни «Музична інформатика», практичну реалізацію умінь і навичок під час педагогічної практики. Результативно-корекційний етап підготовки охоплював ознайомлення майбутніх учителів музики з новими педагогічними технологіями використання комп'ютерних технологій, особливостями їх застосування в педагогічній діяльності під час проходження педагогічної практики.

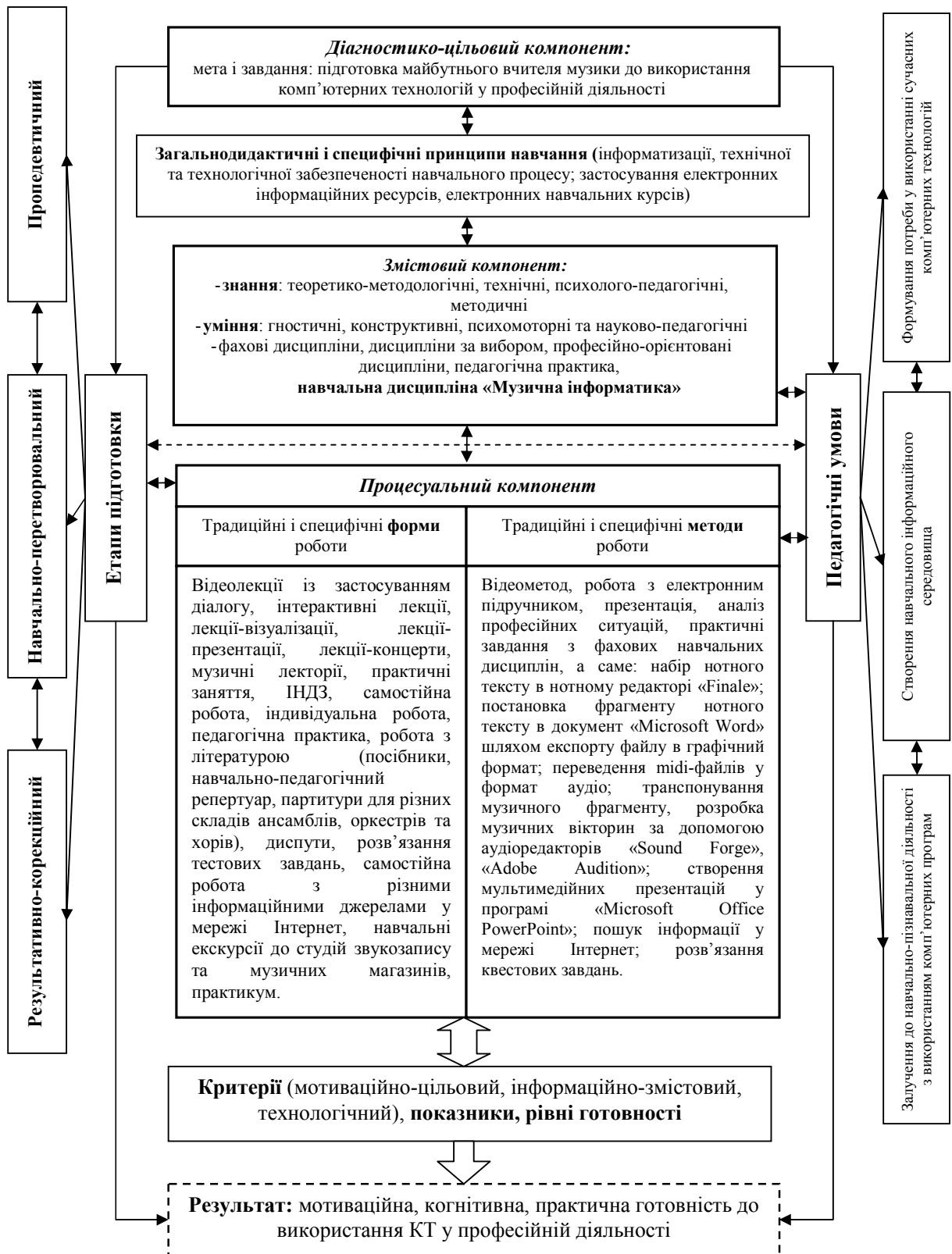

Рис. 1. Модель технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності

На основі аналізу науково-педагогічної літератури, емпіричних даних, аналізу навчальних планів, освітньо-кваліфікаційних характеристик, аналізу педагогічної діяльності виявлено особливості процесу навчання в педагогічному ВНЗ в аспекті підготовки майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності, конкретизовано критерії та показники структури готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності, що складається з мотиваційного, когнітивного та практичного компонентів. Мотиваційний компонент визначає ставлення студентів до використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності та сформованість ціннісних орієнтацій студентів; когнітивний компонент дає змогу діагностувати рівень теоретичної підготовленості до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності; практичний компонент сприяє визначенню рівня сформованості дидактико-технологічних умінь.

Діагностико-цільовий компонент технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності охоплював пропедевтичний та навчально-моделювальний етапи підготовки. Реалізація основних завдань підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності передбачала: ознайомити студентів з основними компонентами комп'ютерних технологій для забезпечення педагогічної діяльності; мотивувати потребу студентів використовувати комп'ютерні технології у навчальній та педагогічній діяльності; забезпечити можливість студентам використовувати основні компоненти комп'ютерних технологій під час вивчення фахових навчальних дисциплін та проходження педагогічної практики у ВНЗ.

Практична реалізація змістового компонента здійснювалась під час навчально-моделювального етапу підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності та передбачала оволодіння студентами необхідними знаннями та вміннями, зокрема, структурою теоретико-методологічних, технічних, психолого-педагогічних, методичних знань та гностичних, конструктивних, психомоторних, науково-педагогічних умінь. Для набуття вищезазначених знань і умінь використано відповідні загальнодидактичні та специфічні методи і форми навчання.

Підготовка майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності здійснювалась під час вивчення навчальних курсів «Музична інформатика», «Методика музичного виховання», «Світова художня культура», «Основи музичної інтерпретації», «Практикум роботи з хором», «Диригування», «Хорове аранжування», «Методика роботи з інструментальними колективами», «Комп'ютерне аранжування», під час педагогічної практики та вивчення фахових дисциплін.

Метою розробленої програми з «Музичної інформатики» було формування знань у галузі сучасної цифрової музичної техніки; формування умінь і навичок використання комп'ютерних

технологій для вирішення навчальних і творчих завдань у професійній діяльності майбутнього вчителя музики; ознайомлення з методами управління музично-комп'ютерною апаратурою. До основних завдань, що реалізували мету навчальної дисципліни, належали такі: теоретичне та практичне засвоєння основних прийомів та методів роботи з музичними комп'ютерними програмами; розробка методики комп'ютерного нотного набору і редагування партитур, запису та редагування аудіофайлів з використанням музичних комп'ютерних програм; розвиток творчих можливостей у галузі мистецтва за допомогою комп'ютерних технологій; виховання творчої зацікавленості музичною інформатикою як окремою галуззю музичного мистецтва.

Важливим системотвірним компонентом технології підготовки студентів стали педагогічні умови: формування потреби у використанні сучасних комп'ютерних технологій, створення навчального інформаційного середовища, залучення до навчально-пізнавальної діяльності з використанням комп'ютерних програм. Визначені умови були реалізовані у взаємодії і взаємодоповненнях.

Реалізація першої умови, що спрямована на розвиток мотиваційної сфери та пізнавального інтересу, передбачала формування відповідного освітнього середовища, яке забезпечувало активну комунікацію між суб'єктами процесу (викладачем і студентом), а також залучення студентів до навчально-пізнавальної діяльності з використанням комп'ютерних програм.

Друга умова реалізовувалась у процесі вивчення студентами фахових дисциплін в комп'ютерній аудиторії, обладнаній необхідним апаратним і програмним забезпеченням, та підключенням до глобальної мережі Інтернет (можливість використання електронних курсів навчальних дисциплін, електронних енциклопедій і довідників, фонотек і відеотек, нотних архівів тощо).

Третя умова була спрямована на використання комп'ютерних технологій під час вивчення фахових навчальних дисциплін («Музична інформатика», «Комп'ютерне аранжування», «Інструментознавство», «Методика музичного виховання», «Основи музичної інтерпретації»), у процесі педагогічної практики, самостійної та індивідуальної роботи студентів з різних навчальних дисциплін, написання індивідуально-дослідних завдань та ін.

Реалізація процесуального компонента здійснювалась під час навчально-моделювального та результативно-корекційного етапів підготовки.

Однією з необхідних умов реалізації процесуального компонента технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності було створення навчального інформаційного середовища. До такого середовища належало апаратне та програмне забезпечення навчального процесу, тобто, відповідна комплектація комп'ютерного класу, комунікація між учасниками освітнього процесу.

Інтегровані педагогічні технології передбачали планування, організацію і проведення різних заходів, а також лекцій та практичних занять з інтегрованих тем, що охоплювали зміст декількох предметів. Наприклад, інтегрована тема «Особливості співочих голосів та їх характеристика» – поєднувала зміст навчальних дисциплін «Методика музичного виховання» та «Музична інформатика», тема «Віденська класична школа та її представники» – «Історія зарубіжної музики» та «Музична інформатика». Таким чином, інтегрований підхід на заняттях з «Музичної інформатики», «Теорії музики», «Основ музичної інтерпретації», «Методики музичного виховання», «Історії української музики», «Історії зарубіжної музики», «Комп'ютерного аранжування» та інших фахових навчальних дисциплін передбачав використання інформації, знань з різних галузей наук, що давало можливість всебічно і повно висвітлювати інформацію про предмет.

Одним із творчих завдань з навчальної дисципліни «Музична інформатика» була розробка музичних вікторин для учнів 1–8 класів. За допомогою музичних ресурсів глобальної комп'ютерної мережі Інтернет студенти мали можливість завантажувати необхідну аудіоінформацію для створення музичних вікторин. Виконання творчих завдань сприяло розвитку та закріпленню вміння виконувати різноманітні технологічні операції роботи в аудіоредакторах («Sound Forge», «Adobe Audition»), а саме: запис звуку, відтворення звуку, монтаж звуку, застосування різноманітних звукових ефектів (компресія, ехо, реверберація, хорус, фленжер, фейзер, нормалізація та ін.), транспонування музичного фрагмента, зміна темпу.

Окрім пошуку інформації комп'ютерна мережа Інтернет стала засобом мистецько-педагогічної комунікації. Завдання експериментальної роботи передбачало ознайомлення студентів із персональними сайтами вчителів музики, оскільки у мережі Інтернет учителі музики всього світу мають можливість створювати та приєднуватися до співтовариств педагогів-музикантів, ділитися досвідом роботи в школі, спілкуватися, отримувати відповіді на запитання, знайомитися з новими творчими ідеями колег. Це дало змогу майбутньому вчителю орієнтуватися в актуальних питаннях методики викладання музики в школі, можливостями використання комп'ютерних та інформаційних технологій.

Результати експериментальної роботи засвідчили позитивні зміни щодо реалізації технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності. Для підтвердження ефективності застосування технології використано метод математичної статистики – критерій Пірсона – χ^2 . Результати дослідницького зрізу на виявлення рівнів сформованості готовності до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності студентами контрольних та експериментальних груп засвідчили переваги експериментальної технології навчання (табл. 1).

Порівняльний аналіз рівнів готовності студентів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності до і після експерименту

Рівень готовності	Контрольна група (150 студентів)				Експериментальна група (152 студенти)			
	До експерименту		Після експерименту		До експерименту		Після експерименту	
	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
Високий	21	14,0	28	18,7	24	15,8	49	32,3
Середній	57	38,0	73	48,7	63	41,4	85	55,9
Низький	72	48,0	49	32,6	65	42,8	18	11,8

Так, в експериментальних групах зросла кількість студентів з високим рівнем готовності до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності – 32,3% (було 15,8%). У контрольних групах таких студентів стало лише 18,7% (було 14,0%). Студентів експериментальних груп з низьким рівнем готовності до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності стало 11,8% (було 42,8%). В контрольних групах ці показники є незначними. Отримані дані свідчать про те, що після проведеного експериментального навчання загальний рівень готовності студентів-випускників до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності в експериментальних групах зріс на 23%, в той час як у контрольних групах він майже не змінився (тільки на 4%).

Отже, ефективність підготовки майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності можна забезпечити впровадженням у навчальний процес вищого навчального закладу розробленої технології.

Проведене дослідження дало можливість зробити такі **висновки**:

1. Результати аналізу навчальних планів, програм, освітньо-кваліфікаційних характеристик, навчально-пізнавальної діяльності студентів музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів, діяльності вчителя музики, діагностика рівнів сформованості мотиваційного, когнітивного і практичного компонентів готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності свідчать про те, що питанням підготовки до досліджуваного виду діяльності не приділяється належна увага. З'ясовано, що професійна підготовка вчителя музики у вищій педагогічній школі у цьому напрямі ще не забезпечується на достатньому технологічному рівні, зокрема, упровадження комп'ютерних технологій в систему підготовки майбутніх учителів музики здійснюється фрагментарно, недостатньо враховується специфіка майбутньої професійної діяльності. Виявлено, що вивчення окремих навчальних

дисциплін може забезпечити формування знань, умінь і відповідної мотивації, необхідних майбутньому вчителю музики для здійснення професійної діяльності з використанням комп'ютерних технологій, однак музичні комп'ютерні програми недостатньо використовуються для підготовки й проведення занять або не використовуються взагалі.

2. На основі аналізу психолого-педагогічної, методичної літератури, практики підготовки майбутніх фахівців та діяльності вчителя музики з'ясовано, що суть комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя полягає у використанні комп'ютера як синтетичного технічного засобу навчання під час проведення уроків музики і в позаурочній діяльності відповідно до програмових та дидактичних завдань для оптимізації процесу навчання учнів (можливість відтворювати різні види файлів) та використанні комп'ютера у підготовці до уроку, виховних заходів, концертів (використання музичних комп'ютерних програм: нотних редакторів «Finale», «Sibelius», програм запису та обробки звуку «Adobe Audition», «Sound Forge», «Cubase» та ін.), у можливості швидкого пошуку потрібної інформації у мережі Інтернет (підбір музичного матеріалу, фонограм, текстів пісень), обміну інформацією між учителями. Охарактеризовано функції (навчальна, діагностико-прогностична, технічна, інформаційна, комунікаційна) та особливості використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики.

3. Виокремлено та охарактеризовано основні компоненти комп'ютерних технологій в педагогічному забезпеченні діяльності вчителя музики: діагностико-прогностична мета, урочна та позаурочна форма навчання, апаратне забезпечення (комп'ютер, принтер, сканер, мультимедійний проектор, звукова карта (плата), MIDI- клавіатура, акустичні системи, мікрофони, електронні музичні інструменти, зокрема, синтезатор), програмне забезпечення (редактори нотного тексту; програми запису та обробки звуку) та Інтернет-технології (електронні книги, електронні енциклопедії та довідники, електронні бібліотеки та музеї, телеконференції, електронна пошта, нотні архіви, персональні сайти вчителів музики, музичні портали, форуми, блоги, чати), взаємодія вчителя і учнів через інформаційне середовище, результат (сформованість умінь застосовувати комп'ютерні технології у навчально-педагогічній діяльності).

4. На основі результатів аналізу наукової психолого-педагогічної літератури та емпіричних матеріалів конкретизовано структуру готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності, що охоплює мотиваційний, когнітивний та практичний компоненти; уточнено критерії (мотиваційно-цільовий, інформаційно-змістовий, технологічний) і показники рівнів готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності.

Встановлено, що основними показниками мотиваційно-ціннісного критерію, який слугує для оцінки рівня сформованості професійних якостей особистості, є: сформованість стійкого інтересу до використання комп'ютерних технологій, усвідомлення переваг комп'ютерних технологій, їх

дидактичних можливостей у навчальній і професійній діяльності. Основними показниками інформаційно-змістового критерію, який забезпечує оцінку рівня знань майбутніх учителів музики з теоретичних аспектів та можливостей використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності, є якість знань про психологічні та дидактичні особливості використання комп'ютерних технологій у педагогічній діяльності; знання цілей, змісту, концептуальних положень комп'ютерних технологій. Показники технологічного критерію спрямовані на оволодіння технологічними операціями роботи з програмним забезпеченням; уміння доцільно використовувати комп'ютерну техніку у професійній діяльності.

Визначені критерії і показники покладено в основу дослідження стану готовності майбутніх фахівців музичної педагогіки до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності за сформованістю високого, середнього та низького рівнів.

5. Розроблено та теоретично обґрунтовано модель технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності, що охоплює діагностико-цільовий, змістовий, процесуальний компоненти. Мета підготовки конкретизується в таких завданнях: ознайомити студентів з основними компонентами комп'ютерних технологій для забезпечення педагогічної діяльності вчителя музики; мотивувати їх використовувати комп'ютерні технології у навчальній та власній творчій діяльності; забезпечити можливість студентам використовувати основні компоненти комп'ютерних технологій під час вивчення фахових навчальних дисциплін та проходження педагогічної практики у загальноосвітніх навчальних закладах.

Основу змістового компонента підготовки становить підсистема теоретико-методологічних, технічних, психолого-педагогічних, методичних знань та гностичних, конструктивних, психомоторних і науково-педагогічних умінь, фахові дисципліни, зокрема, навчальна дисципліна «Музична інформатика».

6. Цілеспрямоване формування у студентів готовності до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності здійснювалося у процесі реалізації технології, яка охоплювала три етапи: пропедевтичний, навчально-перетворювальний, результативно-корекційний.

Педагогічними умовами технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності є: формування потреби у використанні сучасних комп'ютерних технологій; створення навчального інформаційного середовища; залучення до навчально-пізнавальної діяльності з використанням комп'ютерних програм.

Для підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності в умовах аудиторної, позааудиторної, індивідуальної та самостійної роботи використано специфічні методи: розробка і виконання творчих завдань, відеометод, робота з електронним підручником, дидактична гра, презентація, аналіз професійних ситуацій, практичні,

творчі і тестові завдання з фахових навчальних дисциплін, а саме: набір нотного тексту в нотному редакторі «Finale»; постановка фрагменту нотного тексту в документ «Microsoft Word» шляхом експорту файлу в графічний формат; стиснення звукових файлів у формати «mp3» та «ogg» за допомогою програм конвертерів; транспонування музичного фрагменту, розробка музичних вікторин за допомогою аудіоредакторів «Sound Forge», «Adobe Audition»; створення мультимедійних презентацій у програмі «Microsoft Office PowerPoint»; пошук інформації у мережі Інтернет; розв'язання квестових завдань.

Експериментальна перевірка технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності засвідчила її ефективність в умовах освітнього процесу педагогічного ВНЗ.

Здійснене дослідження не вичерпує всіх аспектів, пов'язаних з проблемою підготовки вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності. У процесі пошукової роботи виявлено нові проблеми, що потребують подальшого вивчення, тому доцільно спрямовувати дослідження на підготовку вчителів музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності в системі післядипломної освіти, методичної роботи вчителів; зарубіжний досвід підготовки фахівців в окресленому напрямі.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні результати дисертації:

1. Топорівська Я. В. Можливості використання комп'ютерних технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя музики / Я. В. Топорівська // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка / голов. ред. Г. Терещук. – Тернопіль, 2009. – № 2. – С. 53–58.
2. Топорівська Я. В. Діагностика стану підготовки майбутніх фахівців музичної педагогіки до використання комп'ютерної техніки у професійній діяльності / Я. В. Топорівська // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. / Криворіз. держ. пед. ун-т. – Кривий Ріг, 2010. – Вип. 29. – С. 350–357.
3. Топорівська Я. В. Методичні аспекти підготовки педагогів-музикантів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності / Я. В. Топорівська // Молодь і ринок : наук.-пед. журн. / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. – Дрогобич, 2010. – № 5. – С. 97–101.
4. Топорівська Я. В. Підготовка майбутнього вчителя музики до реалізації комп'ютерних технологій як педагогічна проблема / Я. В. Топорівська // Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; наук. ред. І. С. Руснак. – Чернівці, 2011. – Вип. 567 : Педагогіка і психологія. – С. 168–175.

5. Топорівська Я. В. Критерії і показники визначення рівнів готовності майбутніх учителів музики до використання комп'ютерних технологій / Я. В. Топорівська // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького; відп. ред. Н. А. Тарасенкова. – Черкаси, 2013. – № 34 (287). – С. 117–122.

6. Топорівська Я. В. Технологія підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій: організація та результати експерименту / Я. В. Топорівська // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка / голов. ред. Г. Терещук. – Тернопіль, 2014. – № 2. – С. 36–41.

7. Топоривская Я. В. Использование компьютерных технологий в профессиональной подготовке будущих учителей музыки / Я. В. Топоривская // Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов / глав. ред. В. Иванов. – Курск, 2014. – № 7 (97). – С. 84–88.

Опубліковані праці апробаційного характеру:

8. Топорівська Я. В. Теоретичні аспекти використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики / Я. В. Топорівська // Вища освіта України. – К., 2009. – № 3 (додаток 1): Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології: тематичний вип. – С. 576–580.

9. Топорівська Я. В. Модель технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності / Я. В. Топорівська // Международное сотрудничество в образовании в условиях глобализации: материалы междунар. наук.-практ. конф. (Алушта–Форос, 13–15 сент., 2012 г.) / Таврический нац. ун-т им. В. И. Вернадского; отв. ред. В. М. Ефимова. – Симферополь, 2012. – С. 340–350.

10. Топорівська Я. В. Підготовка майбутнього вчителя музики до реалізації державного стандарту початкової загальної освіти / Я. В. Топорівська // Підготовка майбутніх учителів до реалізації державного стандарту початкової загальної освіти: матеріали регіонального науково-практичного семінару, м. Тернопіль, 29–30 квітня 2013 р., / ТНПУ ім. В. Гнатюка; за заг. ред. В. М. Чайки. – Тернопіль, 2013. – С. 85–87.

11. Топорівська Я. В. Комп'ютерні технології у забезпеченні професійної підготовки вчителя музики / Я. В. Топорівська // Мистецька освіта як чинник людиностановлення: матеріали третьої Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 28–30 жовтня 2013 р.) / ТНПУ ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2013. – С. 100–112.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

12. Топорівська Я. В. Музична інформатика: навчальна програма курсу / Я. В. Топорівська. – Тернопіль: Вектор, 2012. – 20 с.

АНОТАЦІЇ

Топорівська Я. В. Підготовка майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Міністерство освіти і науки України, Тернопіль, 2014.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню та експериментальній перевірці технології підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності. На основі аналізу психолого-педагогічної, методичної літератури та практики підготовки майбутніх фахівців з'ясовано суть, функції та особливості використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності вчителя музики. Виокремлено та охарактеризовано основні компоненти комп'ютерних технологій в педагогічному забезпеченні діяльності вчителя музики; конкретизовано критерії і показники для визначення рівнів готовності майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності. Змодельовано технологію підготовки майбутнього вчителя музики до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності та експериментально перевірено її ефективність в умовах освітнього процесу педагогічного вищого навчального закладу.

Ключові слова: майбутній учитель музики, комп'ютерні технології, педагогічна діяльність, підготовка до використання комп'ютерних технологій, готовність до використання комп'ютерних технологій.

Топоривская Я. В. Подготовка будущего учителя музыки к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка, Министерство образования и науки Украины, Тернополь, 2014.

Диссертация посвящена обоснованию и экспериментальной проверке технологии подготовки будущего учителя музыки к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности.

На основе анализа психолого-педагогической, методической литературы и практики подготовки будущих специалистов определены сущность, функции (диагностико-прогностическая, техническая, учебная, информационная и коммуникационная) и особенности использования компьютерных технологий в профессиональной деятельности учителя музыки.

В исследовании конкретизирована структура готовности будущего учителя музыки к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности, которая охватывает мотивационный, когнитивный и практический компоненты; уточнены критерии (мотивационно-ценностный, информационно-содержательный, технологический) и показатели определения уровней готовности будущего учителя музыки к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности.

Установлено, что основными показателями мотивационно-ценностного критерия, который служит для оценки уровня сформированности профессиональных качеств личности, являются: сформированность устойчивого интереса к использованию компьютерных технологий, осознание преимуществ компьютерных технологий, их дидактических возможностей в учебной и профессиональной деятельности. Основными показателями информационно-содержательного критерия, который обеспечивает оценку уровня знаний будущих учителей музыки о теоретических аспектах и возможностях использования компьютерных технологий в педагогической деятельности, являются: качество знаний о психологических и дидактических особенностях использования компьютерных технологий в педагогической деятельности; знание целей, содержания, концептуальных положений компьютерных технологий. Показателями технологического критерия являются овладение технологическими операциями работы с программным обеспечением; умение целесообразно использовать компьютерную технику в профессиональной деятельности.

Смоделировано технологию подготовки будущего учителя музыки к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности, составляющими которой есть диагностико-целевой, содержательный, процессуальный компоненты; общедидактические и специфические принципы (информатизации, технической и технологической обеспеченности учебного процесса, применение электронных информационных ресурсов, электронных учебных курсов); содержание подготовки, основу которого составляет подсистема теоретико-методологических, технических, психолого-педагогических, методических знаний и гностических, конструктивных, психомоторных и научно-педагогических умений; профессиональные дисциплины, дисциплины по выбору, профессионально-ориентированные дисциплины, педагогическая практика, учебная дисциплина «Музыкальная информатика»; этапы подготовки (пропедевтический; учебно-преобразовательный, результативно-коррекционный); педагогические условия (формирование потребности в использовании современных компьютерных технологий, создание учебной информационной среды, привлечение к учебно-познавательной деятельности с использованием компьютерных программ); структурные компоненты готовности (мотивационный, когнитивный и практический), критерии (мотивационно-ценностный, информационно-содержательный, технологический), показатели и уровни готовности будущего

учителя музыки к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности. Экспериментально проверена ее эффективность в условиях образовательного процесса педагогического вуза.

Представлены основные специфические методы подготовки студентов к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности: разработка и выполнение творческих заданий, видеометод, работа с электронным учебником, дидактическая игра, презентация, анализ профессиональных ситуаций, практические, творческие и тестовые задания по профессиональным учебным дисциплинам, а именно: набор нотного текста в нотном редакторе «Finale»; постановка фрагмента нотного текста в документ «Microsoft Word» путем экспорта файла в графический формат; сжатия звуковых файлов с помощью программ конвертеров, определение объема аудиофайла по заданным параметрам; транспонирование музыкального фрагмента, разработка музыкальных викторин с помощью аудиоредакторов; создание мультимедийных презентаций в программе «Microsoft Office PowerPoint»; поиск информации в сети Интернет; решения квестовых заданий.

Содержание эксперимента реализовано в таких специфических формах работы: видеолекции с применением диалога, лекции-презентации, лекции-концерты, музыкальные лектории, практические занятия, работа с литературой (пособия, учебно-педагогический репертуар, партитуры для различных составов ансамблей, оркестров и хоров), диспуты, педагогические игры, решение тестовых заданий, самостоятельная работа с различными информационными источниками в сети Интернет, учебные экскурсии в студии звукозаписи и музыкальные магазины.

На основании количественного и качественного анализа результатов экспериментальной работы подтверждена эффективность технологии подготовки будущего учителя музыки к использованию компьютерных технологий в профессиональной деятельности.

Ключевые слова: будущий учитель музыки, компьютерные технологии, педагогическая деятельность, подготовка к использованию компьютерных технологий, готовность к использованию компьютерных технологий.

Y. Toporiv's'ka. Training of a future Music teacher for the use of computer technologies in professional activity. – Manuscript.

Scientific thesis for the Degree of the Candidate of Pedagogical Sciences in the specialty 13.00.04 – Theory and methods of professional education. – Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University, Ministry of Education and Science of Ukraine. Ternopil, 2014.

The dissertation is dedicated to the substantiation of a technology of an intending Music teacher's training for the use of computer technologies in professional activity, and check for its efficacy in the course of an experiment. The analysis of psychological, pedagogical, methodical literature, and practical

experience in future specialists' training resulted in clarified essence, functions and peculiarities of the use of computer technologies in professional activity of a Music teacher. Basic components of computer technologies in pedagogical support for the mentioned above educator's activity were researched and given characteristics to. The criteria and indicators of the levels of future Music teacher's readiness for the use of computer technologies in professional activity have been specified in this thesis. The dissertation presents a model of the technology of an intending Music teacher's training for the use of computer technologies in professional activity. Its effectiveness was successfully proven in the learning environment at pedagogical higher educational institution.

Keywords: an intending Music teacher, computer technologies, educational activity, training for the use of computer technologies, readiness for the use of computer technologies.